

Nationale Boomgaarden Stichting v.z.w.

Vereniging voor pomologie, boomgaard- en landschapsbeheer

(staatsblad 18 feb. 1986 – 18 dec. 1986) zetel: Limburgs Universitair Centrum – 3590 Diepenbeek

Leopold-III-sstraat 8 3724 Vliermaal, tel: 012/391188; fax: 012/747438

E-mail: info@boomgaardenstichting.be Website: www.boomgaardenstichting.be

HOOGSTAMNIEUWS 2009-3

Nationale Boomgaardenstichting
5de Europese fruit-
en hoogstamhappening

EUROPOM '09

10, 11 en 12
oktober 2009

telkens van
10 tot 18 uur

Landcommanderij
Alden Biesen

Kasteelstraat 6
3740 Bilzen Rijkhoven

Symposium
zie webstek

Info en/of reservaties:
NBS secretariaat, Leopold III-sstraat 8, 3724 Vliermaal
tel.: 012 39 11 88 - fax: 012 74 74 38
e-post: info@boomgaardenstichting.be
webstek: www.boomgaardenstichting.be

Inkom

- 5 euro/persoon
- 12 euro/gezin (2 volwassenen + kinderen)
- groepen met gids (min. 10 pers.) 8 euro/persoon
- schoollassen 1 euro/lin. (max. 30) + 75 euro gids

Groepsbezoeken met pomologische rondleidingen en bezoek Alden Biesen voor scholen, organisaties, ... (te reserveren!)

APRIL '09

EUROPOM '09

biedt je een weekend lang een gevarieerd dagvullend programma in het onovertroffen kader van de landcommanderij Alden Biesen.

- Internationale fruittentoonstelling met 12 deelnemende landen (w.o. voor Engeland de vermaarde Royal Horticultural Society en de Wisley Gardens) die elk hun nationale eigenheden presenteren.
- Wij tonen meer dan 1 500 verschillende variëteiten van appel, peer, noten, druiven en zelfs nog kersen, perziken en pruimvariëteiten van eigen land en streek, gaande van het 12de eeuwse Paloke tot de ijzerappel, Bakpeer of Sterappel.
- Steunpunt Levend Erfgoed presenteert een tentoonstelling, een keurselectie van onze lokale zeldzame huisdierrassen.
- Onbekende vruchten? Breng ze gerust mee. Ervaren pomologen zorgen voor determinatie.
- Fruitgebruik in al zijn vormen: fruitverwerking, sappen, confituren, opleg in azijn en suiker, stroopbereiding, ...
- De Natuur en Boomgaarden Sociale Werkplaats laat ons kennismaken met de **sapmobiel** en demonstreert met deze rijdende pers met bottel-combinatie de productie van je eigen appelsap.
- Fruit in gerechten en bereidingen: 10-tallen recepten, originele fruitgerechten en grootmoeders bereidingen als Bakkemulzen, Kattekoppen, ...
- Expo van oud **fruitteeltaam**, unieke verzameling antieke pomologische boekwerken en prenten.
- Boomgaard- en landschapstands die alle aspecten van boomgaardbeheer belichten: aanplantinfo - boomgaardrenovatie - subsidiemogelijkheden - variëteitenkeuze - ...
- Tentoonstellingsbrochure
- Kinderanimatie
- Infostands voor al je fruitvragen en problemen. Stands voor aankoop van fruit, boekwerken, materialen, bereidingen, ...
- Om het uur gratis verloting van fruitpakketten onder de aanwezigen.

Hoogstamnieuws wordt gratis bezorgd aan alle boomgaardeigenaars en fruitliefhebbers die dit wensen.

Aanmelden kan via een e-mail naar info@boomgaardenstichting.be, een telefoontje naar 012 39 11 88 of een briefje naar NBS – Leopold III-sstraat 8 – 3724 Vliermaal.

Indien u hoogstamnieuws niet langer wenst te ontvangen kan u zich via dezelfde kanalen afmelden.

NATUUR EN BOOMGAARDEN SOCIALE WERKPLAATS v.z.w.

(Staatsblad 24 jan 2003 – 18 apr 2003) zetel: Limburgs Universitair Centrum – Diepenbeek

Secretariaat: Leopold III-sstraat 8, 3724 Vliermaal

tel: 012/391036 – fax: 012/747438 - e-mail: nbsw@boomgaardenstichting.be

BTW: BE 479 456 845

bankrekening: 737-0078136-94

Sapmobiel

Hoogstamboomgaarden vormen een belangrijke pijler van het Haspengouwse landschap. Zij bepalen het karakter van grote delen in het gebied en zijn een drager voor recreatief medegebruik van het landschap.

In het verleden zijn diverse initiatieven opgestart om het areaal aan hoogstamboomgaarden te behouden. Daar waar men in de jaren '80 van vorige eeuw nog opteerde voor een restrictief beleid door het instellen van gemeentelijke kapverordeningen, koos men in de loop van de jaren '90 resoluut voor een positieve benadering door het instellen van subsidies voor het aanplanten van hoogstamfruitbomen.

Naar aanleiding hiervan kozen meer en meer eigenaars voor een eigen boomgaard. En zoals het een gezonde boom betaamt met mooie vruchten tot gevolg. Hoe een voordeel een nadeel kan worden, want al snel zaten eigenaars met kilo's fruit die ze niet verwerkt kregen, want wat moet de eigenaar doen met zoveel fruit dat maar beperkt houdbaar is?

Om aan de talrijke vragen van haar leden en andere boomgaardeigenaars te kunnen voldoen heeft de NBSW i.s.m. de NBS, met steun van de Provincie Limburg en in het kader van een Europees Leader project, de mogelijkheid gekregen om een mobiele fruitpers aan te schaffen.

Onze 'sapmobiel' zoals hij in de omgang genoemd wordt, zal eerstdaags in bedrijf gaan.

Om hoger genoemde redenen kan hij aanvankelijk enkel in Limburg worden ingezet en zullen verschillende gemeenten in het werkingsgebied bezocht worden in de oogstperiode.

De sapmobiel is al op verschillende datums en op verschillende locaties vastgelegd en kan daar per dag zowat 2 500 kg appels tot sap verwerken. Op deze dagen kan nog altijd ingeschreven worden.

Kan je op een van deze dagen niet en heb je minimum 100 kg te verwerken, neem dan gerust contact met je eigen vragen en voorstellen. Wij proberen jullie vragen zodanig te combineren dat op een bepaalde plaats telkens een volledige persdag kan worden gewerkt.

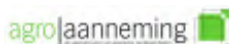
Zie je de mogelijkheid om op een bepaalde plaats als persplaats te fungeren en een om aantal belangstellenden rond die locatie te kunnen samenbrengen dan kan zelfs overwogen worden daar een bijkomende persdag te voorzien.

Liefhebbers die van onze pers gebruik willen maken nemen best snel contact met het NBS-secretariaat, dat voor de planning en organisatie van de persdagen instaat.

Interesse? Mail snel naar nbsw@boomgaardensteunpunt.be of telefoneer naar: 012 39 10 36.

Wetenswaard:

- minimumhoeveelheid van 100 kg per persoon
- kostprijs 1 euro/l sap
- sapopbrengst al naargelang het ras of mengsel schommelt tussen de 50 % en 75 %
- afvulling gebeurt, in de beginfase, in baginbox van 5 liter
- het gepasteuriseerde sap is gemakkelijk 2 jaar houdbaar
- na het openen van een 5 l doos blijft het sap minimum een maand tot 6 weken houdbaar gezien de inhoud door het verschrompelen van de zak bij het aftappen volledig steriel blijft

In het kader van het Europees programma rond plattelandontwikkeling (LEADER) diende het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren een project in rond duurzame landschapszorg. Met deze middelen kocht de Natuur- en Boomgaarden Sociale Werkplaats een sapmobiel aan. Deze fruitpersmachine is gemonteerd op een grote aanhangwagen. De machine perst appels en peren tot fruitsap. Het sap wordt gepasteuriseerd en vacuüm verpakt in drinkboxen van 5 liter en is minstens 2 jaar houdbaar.

NBS-activiteitenagenda 2009

zo. 13 sept. '09 open boomgaard Pomona Belgica
10 u. – 17 u. E. Vets, Bevelsesteenweg 85, 2222
ITEGEM, Info 015 25 18 12, eddyvets@hotmail.com

vr. 18 + zo. 20 sept. '09 - 14.30 u.
fruitverwerking: fruitwijnen - cidere – likeuren
Prov. Groendomein Vrijbroekpark bezoekerscentrum
Hombeeksesteenweg 264, 2800 Mechelen

zo. 20 sept. '09 dag van het eetbare landschap
10 u. – 18 u. Domein Bokrijk, Bokrijklaan 1,
3600 Genk tel.: 011 26 53 00

zo. 27 sept. '09 fruit proeven i.s.m. Lila
14 u. – 18 u. Bezoekerscentrum Hengelhof
3530 Houthalen

zo. 27 sept. '09 open boomgaard dag
10 u. - 18 u proeven en bespreken van oude
variëteiten van appels en peren, biologische aanpak
Van Gaeveren Frans, kruisbeeldstraat 204, 9220 Hamme
Info: 052 47 40 5

za. 3 + zo. 4 okt. '09 Gardens of excellence
10 u. -18 u **infostand en fruittentoonstelling**
Abdij Male
Pelderijstraat 14, 8310 St Kruis Brugge

zo. 4 okt. '09 infostand en fruittentoonstelling
i.s.m. Natuurpunt en stad Hasselt. Domein Kiewit, Hasselt

za. 10 –	EUROPOM 2009
ma. 12 okt. '09	Alden Biesen
9 u. – 18 u.	Kasteelstraat 6, 3740 Bilzen

za. 10 + zo. 11 okt. '09 fruitrush
Alden Biesen, Kasteelstraat 6, 3740 Bilzen

zo. 18 okt. '09 landschapsdoedag i.s.m. RLHV
12.30 u. – 17 u. Domein Nieuwenhoven
Hasseltsesteenweg, 3800 Sint-Truiden

za. 24 okt. '09 fruitvariëteiten i.s.m. RLRL
9 u. – 12 u. Groep Moris
Rameyenstraat 10, 2590 Gestel

ma. 16 nov. '09 info-avond inheems fruit
19 u. – 22 u. GC d'oude schole. Strobomestraat
11 a, 8890 Moorslede

di. 17 nov. '09 info-avond inheems fruit
19 u. – 22 u. Raadszaal gemeentehuis
Polenplein 15, 8850 Ardoeie

za. 21 nov. '09 wintersnoei i.s.m. RLD
9 u. – 12 u. boomgaard Croes Luc
3360 Opveld - Bierbeek

za. 28 nov. '09 korte snoeicursus 2-delig (1 dag)
9 u. - 16.30 u. College Eucharistisch Hart
Rouwmoer 7, 2910 Essen

Basicursus fruitteelt 2009-2010 West-Vlaanderen

rassenkeuze, aanplant, snoei, vermeerdering en verzorging van grootfruit

do. 12 nov. '09 variëteitenkeuze – oogsten en
bewaren – bestuiving
19 u. - 22 u. binnenles – theorie

do. 3 dec. '09 grondbewerking – planttechnieken
– principes van de snoei
19 u. - 22 u. binnenles – theorie

do. 7 jan. '10 enten en fysiologie van de boom
19 u. - 22 u. binnenles – theorie en praktijk

za. 6 feb. '10 snoei van jonge bomen –
vormsnoei
9 u. - 12 u. buitenles – praktijk

za. 6 maa. '10 sleunen en renovatie van oudere
bomen
9 u. - 12 u. buitenles – praktijk

za. 5 juni '10 herkennen en behandelen van
ziekten en plagen
9 u. - 11 u. binnenles – theorie

za. 5 juni '10 herkennen en behandelen van
ziekten en plagen
11 u. - 13 u. buitenles – praktijk

za. 3 juli '10 seizoenswerken en zomerveredeling
9 u. - 12 u. buitenles –Praktijk

za. 7 aug. '10 zomersnoei
9 u. - 11 u. buitenles – praktijk

za. 8 aug. '10 examen en afronding cursus
11 u. - 12 u. binnenactiviteit

nog te bepalen **uitreiking getuigschriften** tijdens een
publieksactiviteit

Deze cursus geeft recht geeft op een door het Ministerie van Landbouw en Visserij geviserd getuigschrift "Vorming en onderhoud van vruchtbomen en boomgaarden" in het kader van de naschoolse vorming.

Praktische informatie

Prijs: 64,00 euro voor leden van de NBS, 75,00 euro voor niet-leden. Cursusteksten inbegrepen. Deze som kan betaald worden op rekening 451-8525391-96 van de N.B.S. vzw. Door het beperkt aantal plaatsen, is vooraf inschrijven en overschrijven aangewezen! Datum betaling geldt als bewijs.

Binnenlessen gaan door PCVO West-Vlaanderen, Provinciale tuinbouwschool, Condédreef 10, 8500 Kortrijk. Voor de buitenlessen wordt aan dezelfde locatie verzameld, tenzij anders wordt afgesproken.

Insectenvraat aan appel en peer

Zover ik mij herinner heb ik nog geen enkel jaar zoveel aantasting van appel en peer vastgesteld als in dit seizoen. Je kan er gewoon niet naast kijken.

Onder elke goed dragende boom ligt het vruchten gezaaid. Het zijn geen rijpe vruchten maar over het algemeen aangestoken en vooral aangebeten vruchten door wespen en niet inlandse lieveheerbeestjes.

Deze vruchten worden vervolgens door rotting aangetast en vallen af. Neem daarbij nog de droogte en vrij grote dracht van dergelijke bomen en we krijgen nog een soort van supplementaire rui te verwerken. De boom verdedigt zich en stoot een deel der vruchten af. Reden tot ongerustheid? Niet zozeer voor wat de natuurlijk reactie van de plant betreft. De niet inlandse lieveheerbeestjes lijken mij eerder een zorgenkind voor de toekomst. (L.R.)

Feestelijke fruitkorven

FEESTELIJKE FRUITKORF 1 - aan de prijs van € 27 / korf
2 flessen natuurlijk, zuiver appelsap; - 1 pot natuurlijke perenstroop, - 1 pot fruithoning, - 2 kg bewaarappels
EN 1 brochure "Fruitgebruik van Verleden tot Heden".

FEESTELIJKE FRUITKORF 2 - aan de prijs van € 17 / korf
Zelfde inhoud, maar zonder brochure.

Fruit seizoen 2009

1. **Dessertfruit** (appels en peren) te verkrijgen aan € 1,00/kg.
2. **assortimentverpakking:** verzamelkistje van 12 kg aan € 10,00/kistje.
3. **Schudfruit voor sapbereiding** is er enkel op aanvraag aan dagprijs.

Afhaling: na telefonische afspraak. Tel.: 012 39 11 88.

Zonnebrand aan ontwikkelende vruchten

Hoe zeer zonnebrand, aan zich ontwikkelde vruchten, kan toeslaan en hoe funest dit voor de verdere ontwikkeling kan zijn toont één beeld meer dan duizend woorden kunnen zeggen. Hier het resultaat op de nog kleine vruchtjes van de Beurré d'Hardenpont.

Deze peer, in verrier-palmet geleid aan draad, en staande op zuiden is in de maanden mei en juni rijkelijk aan het volle zonlicht blootgesteld geweest met bijgaand resultaat. Een zijde van de ontwikkelende vrucht werd door de zonnebrand beschadigd, a.h.w. verbrand en is in groei volledig achtergebleven op de rest van de vrucht. De onbelichte vruchtzijde daarentegen heeft een quasi normale ontwikkeling gekend. Het resultaat is een scheve, misvormde kleinere of zeer kleine vrucht, waardeloos voor gebruik. Gezien deze vruchtjes toch voedingsstoffen aan de moederplant blijven onttrekken, kan men ze best zo snel mogelijk verwijderen. (L.R.)

Door zonnebrand is een deel van de ontwikkelende vrucht beschadigd en daardoor volledig in groei achtergebleven.

Alzender: NBS secretariaat, Leopold III-straat nr. 8 3724 Vliermaal
V.U. Royen Ludo, Boschelstraat 21, 3724 Vliermaal

Editie september 2009
P508286

Verschijnt in de maanden maart-juni
september-december

Kwartaal nieuwsbrief voor boomgaard-
bezitters en belangstellenden.

HOOGSTAMNIEUWS

Belgie-Belgique
P.B. - B.P.
3500 Hasselt
BC 10293